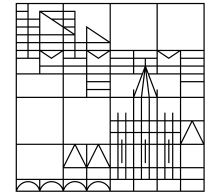

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Universität
Konstanz

Partnership-based governance in business and economics education in Germany – institutional cooperation for developing professional competencies in business and economics education

***Управління на основі партнерства у
професійній підготовці викладачів економіки
для ПТО в Німеччині – інституційна співпраця
для розвитку професійних
компетентностей в економічній освіті***

Joachim A. Dietrich, StR. i. H. Dipl.-Hdl. / Йоахім Дітріх, диплом викладача економіки

Fachdidaktiker für Wirtschaftspädagogik & Unterrichtspraxis an der Universität Konstanz/

Викладач дидактики економічної педагогіки та практики викладання в Університеті Констанца

Lehrbeauftragter für Pädagogik/Pädagogische Psychologie am Seminar Weingarten /

Викладач педагогіки та пед.психології в Семінарі Вайнгартен

Disclaimer

The number of the project “New mechanisms of partnership-based governance and standardization of vocational teacher education in Ukraine” (PAGOSTE) is 609536-EPP-1-2019-1-DE-EPPKA2-CBHE-SP.

This project has been funded with support from the European Commission.

The European Commission's support for the production of the content of the website does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Номер проєкту «Нові механізми управління на основі партнерства та стандартизації підготовки викладачів професійної освіти в Україні» (PAGOSTE) : 609536-EPP-1-2019-1-DE-EPPKA2-CBHE-SP

Цей проєкт фінансується за підтримки Європейської Комісії.

Підтримка з боку Європейської Комісії в підготовці цього повідомлення [публікації] не означає схвалення його змісту, який відображає думку лише його авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, що міститься в ньому

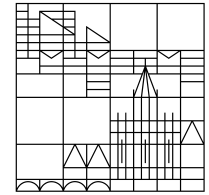
Website: <https://pagoste.eu>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Universität
Konstanz

Steuerungsaufbau kooperativer fachpraktischer & fachdidaktischer Ausbildung

*Структура кооперативного
управління
предметної практичної та
дидактичної підготовки*

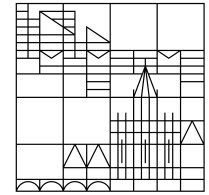

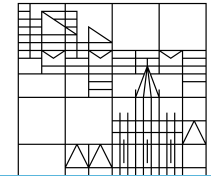

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Universität Konstanz

Phasen der Lehrerausbildung in Wirtschaftspädagogik im Land Baden-Württemberg (Konstanzer Modell) / *Фази підготовки викладачів економіки для ПТО в Баден-Вюртемберзі (констанська модель)*

Phase 1: / Фаза 1

Bachelor- & Masterstudium an der Universität Konstanz /
Бакалаврська і магістерська освітня програма в університеті Констанца

10 Wochen Schulpraktikum an Universitäten
„integriert“ / *10 тижнів шкільної практики
«інтегровані» в університеті*

Phase 2: / Фаза 2

18-Monate Referendariat an einem von vier Staatlichen Seminaren für die Aus- und Fortbildung der Lehrkräfte („SAFL“) – Abschluss: „Zweites Staatsexamen“ /
*18 місяців педагогічного стажування у 4-х державних семінарах
підготовки та підвищення кваліфікації викладачів «СППКВ» - завершення
«другий державний екзамен»*

Phase 3: / Фаза 2

Fortbildung / Life-Long-Learning (u.a. Staatliche Seminare) /
*Підвищення кваліфікації / Навчання протягом життя (в т.ч. в державних
семінарах)*

Staatliche Seminare für berufliche Schulen? / Державні семінари для професійної шкіл

Баден-Вюртембург

Staatliche Seminare für berufliche Schulen? / Державні семінари для професійної шкіл

Баден-Вюртембург

Seminar für die Aus- und Fortbildung der Lehrkräfte **Weingarten**
(Berufliche Schulen) / Семінар підготовки та підвищення
кваліфікації викладачів **Вайнґратен**

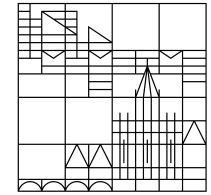

<http://seminar-weingarten.de/Lde/Startseite/Seminar/Einzugsgebiet>

Seminar für die Aus- und Fortbildung der Lehrkräfte **Weingarten** (Berufliche Schulen) / Державні семінари підготовки та підвищення кваліфікація викладачів у Вайнгартені (проф. школи)

<https://www.freeworldmaps.net/de/europa/karte.html>

→ "Symbiotische Wirkung" der ersten & zweiten Phase
der Lehrerausbildung / *симбіотичний ефект
першої та другої фази підготовки викладачів*

Phase 1: / Фаза 1

Bachelor- & Masterstudium an der Universität Konstanz /
*Бакалаврська і магістерська освітня програма в університеті
Констанці*

10 Wochen Schulpraktikum an Universitäten „integriert“ /
*10 тижнів шкільної практики «інтегровані» в
університеті*

Phase 2:

18-Monate Referendariat an einem von vier Staatlichen Seminaren für die
Aus- und Fortbildung der Lehrkräfte („SAFL“) – Abschluss: „Zweites
Staatsexamen“ /
*18 місяців педагогічного стажування у 4-х державних семінарах
підготовки та підвищення кваліфікації викладачів «СППКВ» -
завершення «другий державний екзамен»*

**Кооперативні структури /
Kooperative Strukturen /
Кооперативні структури**

Steuerungsstruktur: Intensive Vernetzung / Kooperation der Lernorte

Структура управління: інтенсивна співпраця місць навчання

Modul I: 4 Wochen / Модуль I: 4 тижні

✓ **Zuständigkeit:** / **Відповідальність**

Lehrstuhl Wipäd I **sowie** die jeweilige Schule / *Кафедра економічної педагогіки **так як і** відповідні проф.школи:*

- in Baden-Württemberg / *в Баден-Вюртемберг*
- in anderen Bundesländern / *в інших федеральних землях*
- im Ausland: **Folgefolie** / **закордоном: наступний слайд**

✓ **Voraussetzung:** „Einführung in die Unterrichtspraxis“ /
Вимога: «Вступ до практики викладання»

Modul II: 3 Wochen / Модуль II: 3 тижні

Modul III: 3 Wochen / Модуль II: 3 тижні

Zuständigkeit: Staatliche Seminare für Aus- und Fortbildung von Lehrkräften **sowie** die jeweilige Schule /

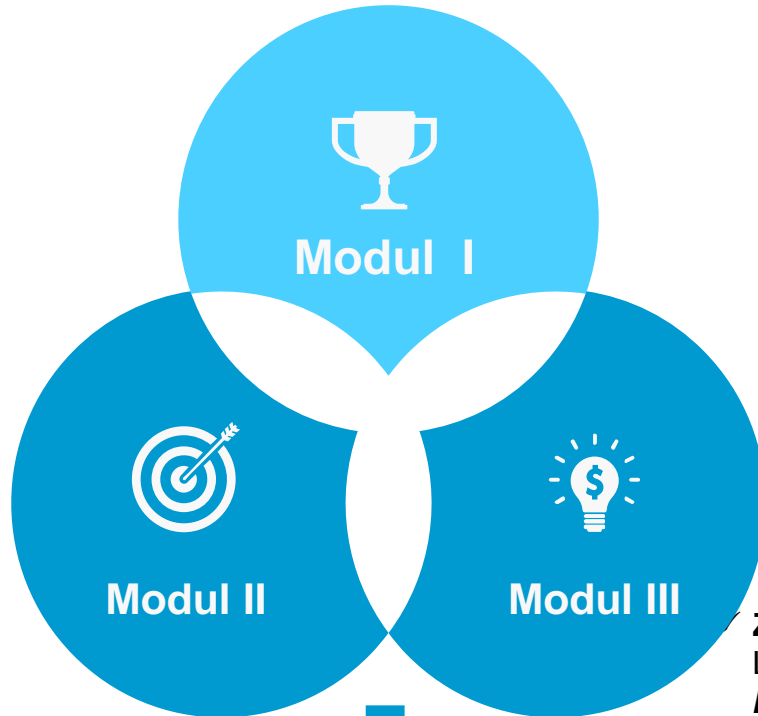
Відповідальність: Державні семінари з підготовки та підвищення кваліфікації викладачів, **а також** відповідні школи

✓ **Voraussetzung:** / **Вимога**

Modul 1 ist Voraussetzung für Modul 2; / *Модуль 1 є вимогою до модулю 2*

Modul 2 ist Voraussetzung für Modul 3; / *Модуль 2 є вимогою до модулю 3*

alle Module sind Voraussetzung für den Eintritt ins „Referendariat“ / *всі модулі є вимогою до вступу на пед.стажування*

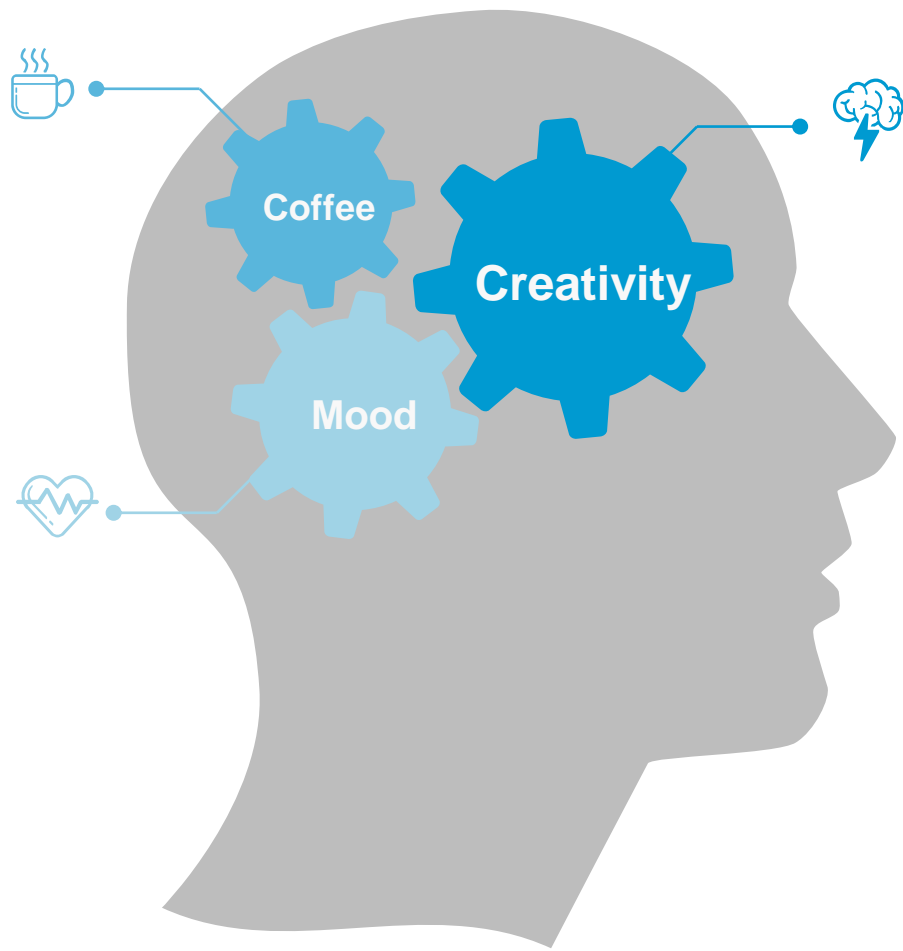

**Referendariat /
Педагогічне стажування**
(18 Monate/ місяців)

Internationales schulpraktisches Modul 1 / Міжнародний модуль шкільної практики

Haben Sie Fragen? / Чи є питання

Steuerungsstruktur: Intensive Vernetzung / Kooperation der Lernorte Universität / Seminare / Schule Структура управління: Інтенсивна мережа / співпраця між університетом / семінаром / школою

Lernort 1 / Навчальне місце 1

Fachdidaktische Lehrveranstaltungen an
der Universität / Курси дидактики в
університеті

1) Einführung in die Unterrichtspraxis

Vstup do praktiki викладання

2) Fachdidaktik

Wirtschaftswissenschaften 1

Предметна дидактика економ.дисциплін 1

3) Fachdidaktik

Wirtschaftswissenschaften 2

Предметна дидактика економ.дисциплін 2

Lernort 2 / Навчальне місце 2

Fachpraktische Ausbildung an kaufmännischen
Schulen und SAFLs /

Предметно-дидактична підготовка в
проф.школах комерційного профілю і Семінарах

1) Schulpraxis Modul 1 / Шкільний модуль 1

Koordination: Universität Konstanz / *Координація:*
Університет Констанца

2) Schulpraxis Modul 2 / Шкільний модуль 2

Koordination: Staatliche Seminare für Aus- & Fortbildung
der Lehrkräfte Weingarten und Freiburg (SAFL) /
Координація: Державні семінари Вайнгартену та
Фрайбергу

3) Schulpraxis Modul 3 / Шкільний модуль 3

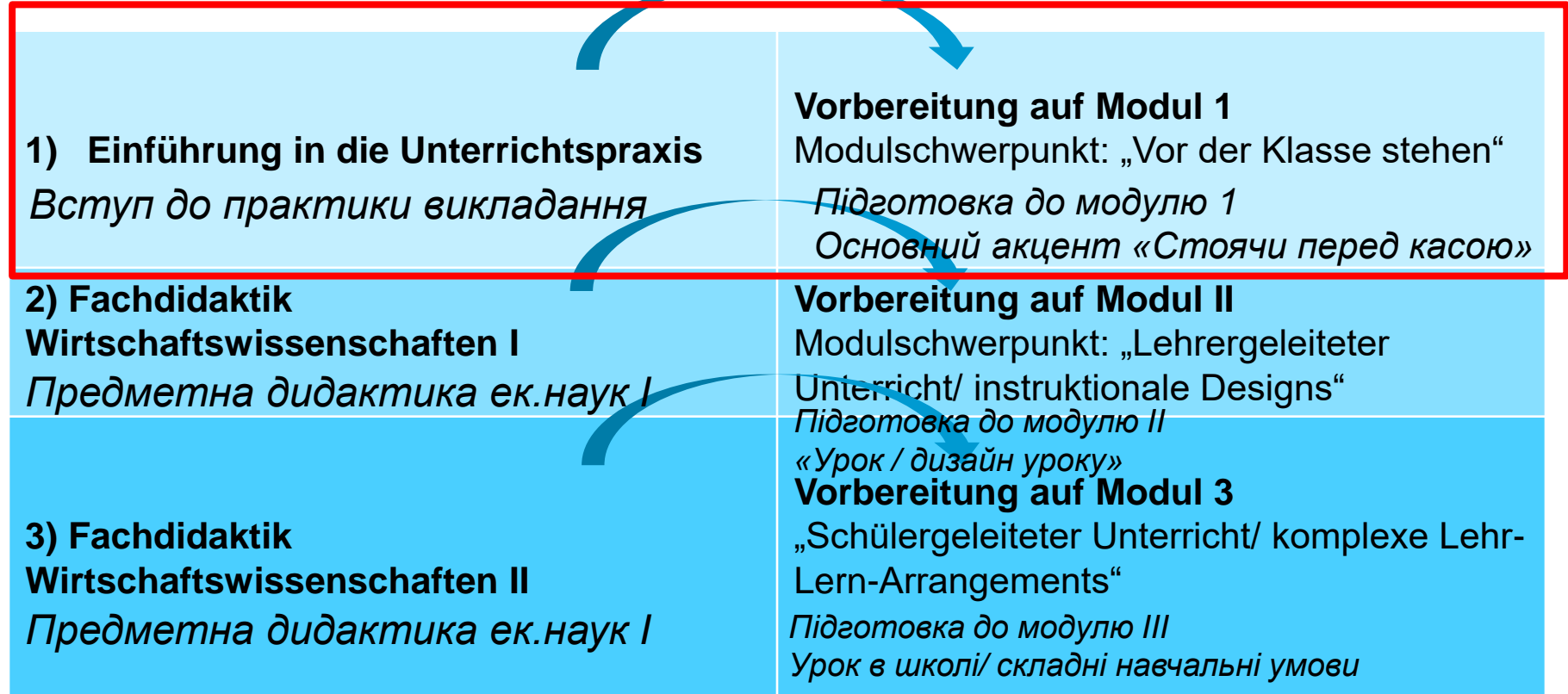
Koordination: Staatliche Seminare für Aus- & Fortbildung
der Lehrkräfte Weingarten und Freiburg (SAFL)
Координація: Державні семінари Вайнгартену та
Фрайбергу

Steuerungsstruktur: Intensive Vernetzung / Kooperation der Lernorte

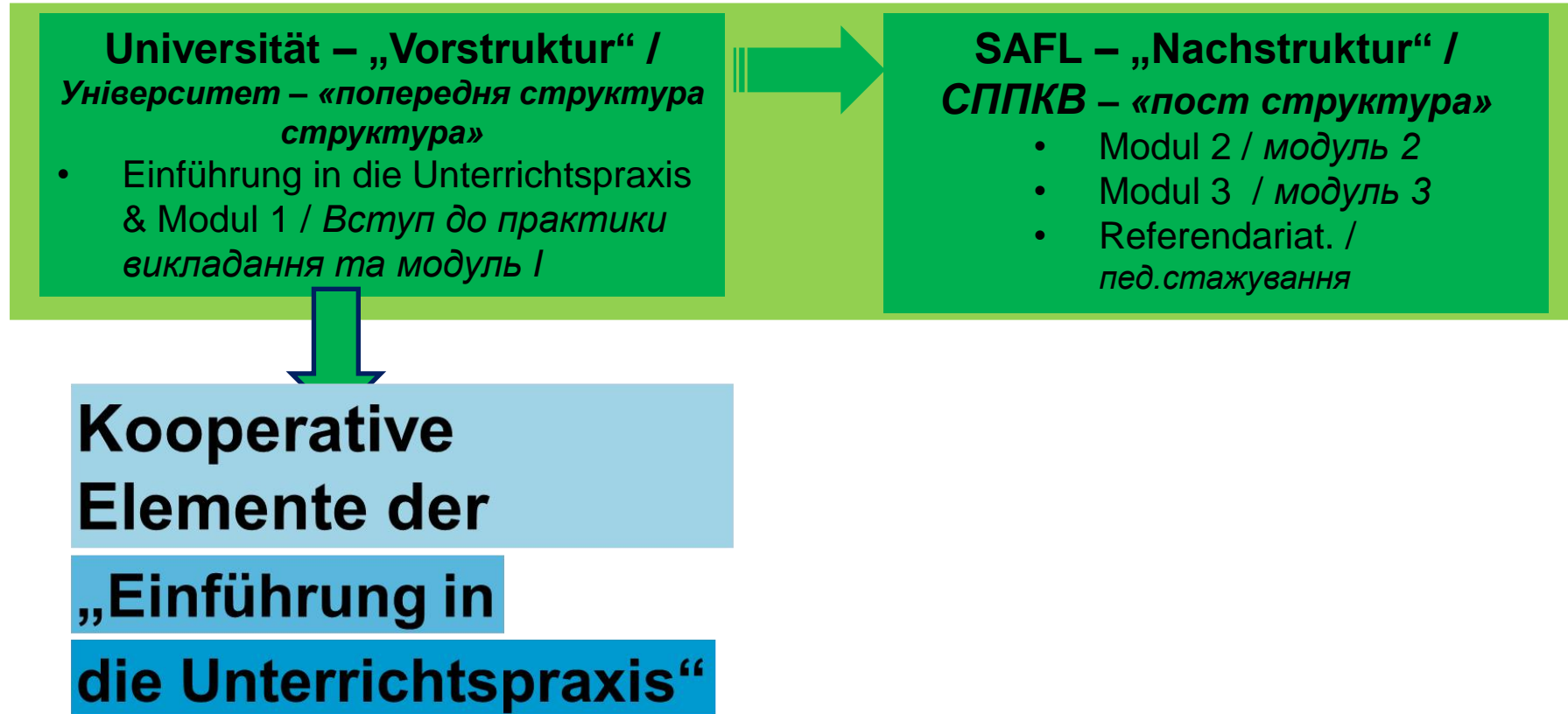
Структура управління: інтенсивне співпраця / Співпраця місць навчання

Universität / Університет

Schulen/SAFLs / Школи / СППКВ

Kooperative Elemente im Sinne curricularer Verknüpfung / Кооперативні елементи з точки зору зв'язків навчальним планом

Кооперативні елементи в курсі «Вступ до практики викладання»

Struktur: „Einführung in die Unterrichtspraxis“ – Überblick /

Структура «Вступ до практики викладання» – огляд

**Universität – „Vorstruktur“ /
Університет – «попередня
структура структура»**

- Einführung in die
Unterrichtspraxis / *Вступ до
практики викладання*

**SAFL – „Nachstruktur“ /
СППКВ – «пост структура»**

- Modul 2 / *модуль 2*
- Modul 3 / *модуль 3*
- Referendariat. /
пед. стажування

Inputveranstaltungen / *Вступний захід*

- 6 „Inputveranstaltungen“ /
6 вступних заходів
- Dauer: jeweils 180 Min
Тривалість: кожен 180 хвили
- Gruppengröße: / *Розмір групи*
maximal 14 Studierende /
максимальна кількість 14
студентів

Output - / Reflexions-veranstaltungen / *Випускний / Рефлексійний захід*

- 5 Outputveranstaltungen
5 «випускних» заходів
- Dauer: jeweils 240 Min
Тривалість: кожен 240 хв.
- Gruppengröße: / *Розмір групи*
Studierender/Tandem unterrichtet (14 schauen
zu); *gemeinsame Reflexion /*
студент або тандем викладає (14
спостерігають); спільна рефлексія

Was wird warum vermittelt? / *Що чому навчається?*

Universität: Einführung in die Unterrichtspraxis / *Університет: вступ до практики викладання*

Was? / Що? (exemplarische Inhalte) / (приклад змісту)	Warum? / Чому? (erzielter Output) / (очікуваний результат)
Informationen zum Schulsystem in Baden-Württemberg / <i>Інформація про шкільну систему у Баден-Вюртемберзі</i>	- Studierende können sich im komplexen kaufmännischen Schulsystem des Landes BW orientieren. / <i>Студенти можуть зорієнтуватись у складній системі комерційних проф.шкіл БВ</i>

SAFL: Kooperative Elemente/Nachstruktur / СППКВ: кооперативні елементи/ пост-структура
Zentralveranstaltung: „Schulorganisation“ & „Schulrecht“ im Referendariat /
Центральний захід: "Організація школи" та "Шкільне право" в пед.стажуванні

- Prüfungsordnungen / *положення про екзамени*
- Übergangsregularien / *перехідні положення*
- Binnendifferenzierter Strukturen / *Внутрішньодиференційовані структури*

Sie erinnern sich an „Baden Württemberg“? / Що Ви пам'ятаєте про БВ?

Was wird **warum** vermittelt? / **Що чому** навчається?

Universität: Einführung in die Unterrichtspraxis / *Університет: вступ до практики викладання*

Was? / Що? (exemplarische Inhalte)/ (приклад змісту)	Warum? / Чому? (erzielter Output) / (очікуваний результат)
Unterrichtsplanung/-entwurf / <i>Планування заняття/-проект уроку</i>	Studierende erfassen grundlegende Unterrichtsstrukturen (Konfrontation, Strukturaufbau, Konsolidierung) / <i>Студенти розуміють основну структуру заняття (конфронтація, побудова структури, консолідація)</i>

Коoperative Elemente/Vertiefungen durch SAFL/ Елементи співпраці/ Поглиблення через СППКВ

Beispiele / Приклади

- Detailliertere Verlaufspläne / *Детальний хід уроку*
- Methodische Erweiterung bzgl. Sozialformen, Aktionsformen, Methoden, Medieneinsatz / *Методичне розширення щодо соціальних форм, діяльнісних форм, методів, застосування медіа*
- Fachdidaktische Erweiterungen in den seminaristischen Begleitveranstaltungen der SAFL zu Modulen 2 & 3 / *Професійно-дидактичне розширення під час супроводжуваних заходів СППКВ до модуля 2 та 3 / пед. стажування*

Was wird **warum** vermittelt? / **Що чому** навчається?

Universität: Einführung in die Unterrichtspraxis / *Університет: вступ до практики викладання*

Was? / Що? (exemplarische Inhalte) / (приклад змісту)	Warum? / Чому? (erzielter Output) / (очікуваний результат)
<p>„echtes“ Training von Unterrichtsphasen / <i>«справжній» тренінг фаз практики</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Einstiege (Konfrontation) / <i>Вступ (конфронтація)</i> - Strukturaufbau / <i>Побудова структури</i> - Konsolidierung / <i>Консолідація</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Studierende können problemorientierte Lernumgebungen nach festgelegten Kriterien aufbauen./ <i>Студенти можуть побудувати проблемно-орієнтоване навчальне середовище відповідно до визначених критеріїв</i> - Studierende simulieren und reflektieren diese in „Microteachings“ in Universität./ <i>Студенти симулюють та рефлексують їх в «мікровикладанні» в університеті</i>

Kooperative Elemente/Vertiefungen durch SAFL / *Елементи співпраці/ Поглиблення через СППКВ*

- Fachdidaktiken / *Предметні дидактики*
- Zentralveranstaltungen: „Pädagogik/Pädagogischen Psychologie“ / *Ключовий курс «Педагогіка/ Педагогічна психологія»*

Was wird **warum** vermittelt? / **Що чому** навчається?

Universität: Einführung in die Unterrichtspraxis / *Університет: вступ до практики викладання*

Was? / Що? (exemplarische Inhalte)/ (приклад змісту)	Warum? / Чому? (erzielter Output) / (очікуваний результат)
<p>Vertiefung einzelner Unterrichtsphasen / <i>Поглиблення окремих фаз заняття</i></p> <p>(erweiterte methodische Schulung) / <i>поглиблена методична підготовка</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Studierende können Lernumgebungen nach folgenden methodischen Designs erstellen: / <i>Студенти можуть створити навчальне середовище відповідно до наступного метод.дизайну :</i> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeitsgleiche/-teilige Gruppenarbeit / <i>робота в групах (в рівних частинах)</i> • Partner-/Gruppenpuzzle/ <i>партнерський пазл</i> • Strukturlegetechnik / <i>техніка створення структур</i> • Einzel-/Partnerarbeit / <i>самотійна-/партнерська робота</i> - Studierende können diese Settings in „Microteachings“ umsetzen / <i>Студенти можуть впроваджувати ці методи в «мікровикладання»</i>

Kooperative Elemente/Vertiefungen durch SAFL / Елементи співпраці/ Поглиблення через СППКВ

- umfangreiche „Methodenschulung“ im Referendariat (Frau Prof. 'in Droll) / *значна методична підготовка під час пед.стажування (проф. Дроль)*
- Komplexere Lehr-Lern-Arrangements Begleitveranstaltungen zu Modul 2/3 / *Складніші механізми викладання та навчання супроводжуючих курсів до модуля 2/3*

Was wird **warum** vermittelt? / **Що чому** навчається?

Universität: Einführung in die Unterrichtspraxis / *Університет: вступ до практики викладання*

Was? / Що? (exemplarische Inhalte)/ (приклад змісту)	Warum? / Чому? (erzielter Output) / (очікуваний результат)
<p>Lehreinheit zur Gestaltung von Arbeitsblättern (häufigstes Arbeitsmittel der Methoden) / <i>Навчальний блок для створення робочого роздаткового матеріалу (найчастіше використовується з усіх методів)</i></p>	<p>Studierende gestalten Arbeitsblätter / <i>Студенти створюють роздаткових матеріал</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - äußerer Anschauung / <i>зовнішнє сприйняття</i> - innerer Anschauung / <i>внутрішнє сприйняття</i> <ul style="list-style-type: none"> • taxonomische Ordnungslogik/ <i>логіка таксономічного порядку</i> • fach-/ erkenntnislogischer Aufbau / <i>предметна-логічна структура</i> - Studierende können diese Settings in „Microteachings“ umsetzen / <i>Студенти можуть застосовувати ці методи в «мікровикладанні»</i>

Кооперативе Elemente/Vertiefungen durch SAFL / Елементи співпраці/ Поглиблення через СППКВ

- Erweiterung in Referendariat in Veranstaltungen „Fachdidaktik“ und „Medienbildung“ / *Розширення в пед. стажування в курсах «Фахова дидактика» і «Медіаосвіта»*

Was wird warum vermittelt? / Що чому навчається?

Universität: Einführung in die Unterrichtspraxis / / Університет: вступ до практики викладання

Was? / Що?
(exemplarische
Inhalte) /
(приклад змісту)

Warum? / Чому?
(erzielter Output) /
(очікуваний результат)

Einheit zur
Lehrerfrage im
Unterricht / Блок по
темі питання
викладача на
занятті

- Studierende können Lehrerfragen aufbauen/kritisch reflektieren / *Студенти можуть побудувати/ критично прорефлектувати питання*
- Studierende können zu bestimmten kaufmännischen Themen Fragen vorbereiten / *Студенти можуть підготувати питання до певних тем з економіки*
- Studierende können diese Settings in „Microteachings“ umsetzen / *Студенти можуть застосовувати ці методи в «мікровикладанні»*

Kooperative Elemente/Vertiefungen durch SAFL / Елементи співпраці/ Поглиблення через СППКВ

- Erweiterung in Referendariat in Zentralveranstaltung „Pädagogik/Pädagogischen Psychologie“ (Themen: Kommunikation, Gesprächsführung, gewaltfreie Kommunikation) / *Розширення в пед. стажування в курсах «Педагогіка/Пед. психологія» (теми: комунікація, ведення розмови, комунікація без насильства)*

Was wird warum vermittelt? / Що чому навчається?

Universität: Einführung in die Unterrichtspraxis / / *Університет: вступ до практики викладання*

Was? / Що?
(exemplarische Inhalte) /
приклад змісту

Warum? / Чому?
(erzielter Output) /
(очікуваний результат)

Unterrichtsbeobachtungsmodelle und Feedbackverfahren / *Моделі спостереження уроку та процес надання відгуку*

- Studierende reflektieren verschiedene Unterrichtsbeobachtungsmodelle / *Студенти рефлектують різноманітні моделі спостереження уроку*
- Studierende lernen sachliches Feedback zu Unterrichtsprozessen zu geben / *Студенти вчать давати предметний відгук до процесів на уроці*

Wichtig: / Важливо:

Kriterien = Bewertungsmodell für Unterricht als Leistungsbaustein / *Критерії = модель оцінки викладання як компонент виконання*

Kooperative Elemente/Vertiefungen durch SAFL / Елементи співпраці/ Поглиблення через СППКВ

⇒ Unterrichtsbeobachtungsbogen ähnlich Basismodell der SAFL (dazu gleich) / *Лист спостереження за уроком, аналогічний базовій моделі СППКВ (див. далі)*

Was machen die Studierenden mit dem Erlernten? / Що роблять студенти з вивченням?

Outputveranstaltungen 1-4 (exemplarische Inhalte) / Курси для оцінювання результатів (прикладу)

- ⇒ Studenten planen unter Anleitung & „halten“ 45 Min. „eigenen“ Unterricht in einer „echten kaufmännischen Schule“ (=Training on the Job) / *Студенти планують під наглядом та «проводять» 45 хв. «власного» уроку в «справжньому закладі ПТО комерційного профілю»*
- ⇒ Reflexion des Unterrichts im Plenum anhand obiger Kriterien
Grundlage: Unterrichtsbeobachtungsmodell analog SAFL / *Рефлексія уроку в групі на основі вищезазначених критеріїв. Основа: модель спостереження заняття аналог СППКВ*
- ⇒ Reflexion des Unterrichts in „Sprechstunde“ / *Рефлексія уроку під час консультації*

Was machen die Studierenden mit dem Erlernten? / Що роблять студенти з вивченим?

Outputveranstaltungen – ein exemplarischer Tagesablauf / Курси для оцінювання результатів / Приклада з розпорядку дня одного із них

7:45 Uhr	Formalia erklären / <i>Пояснити формальності</i>
8:00 – 8:45 Uhr	Unterrichtsvorführung (1) / Проведення уроку (1)
9:00 – 10:30 Uhr	Nachbesprechung anhand standardisiertem Bogen / <i>Пост-обговорення на основі стандартизованого опитувальника</i>
10:30 – 11:15 Uhr	Unterrichtsvorführung (2) / Проведення уроку (2)
11:30 – 13:00 Uhr	Nachbesprechung anhand standardisiertem Bogen / <i>Пост-обговорення на основі стандартизованого опитувальника</i>
13:15 – XX:XX Uhr	Individuelles Feedback (Sprechstunde) / <i>Особистий фідбек (консультація)</i>

Wie wird die individuelle Weiterentwicklung **gesteuert (Leistung bewertet)?** / **Як управляти особистим подальшим розвитком (оцінити досягнення)?**

Inhaltliche Grundlage: Basismodell für die Unterrichtsbeobachtung an beruflichen Schulen / Змістова основа: базисна модель для спостереження уроку в закладах ПТО

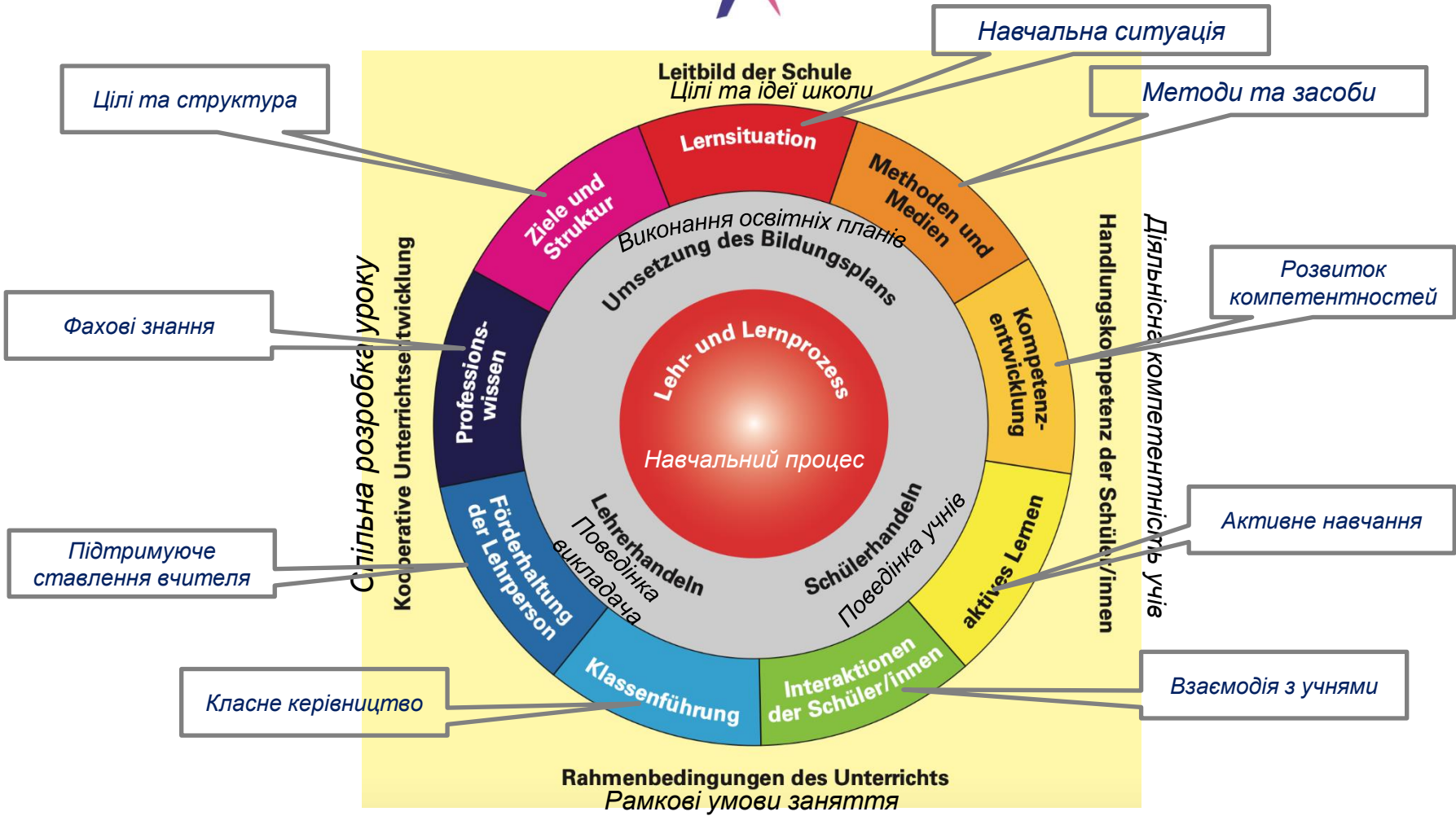
**Steuerungs-instrument der 4 SAFL in Lehrerausbildung /
Інструмент управління 4 СППКВ в проф.підготовці педагогів**

**=> simplifizierte/
adaptierte Anwendung in Universität / спрощене/адаптоване застосування в
університеті**

file:///C:/Users/User/Desktop/semfrbs_Unterricht
sbeobachtung.pdf

Unterrichtsberatung: Das Basismodell / Консультаційна бесіда: базова модель

**Wie wird die individuelle Weiterentwicklung gesteuert (Leistung bewertet)?
Як управляти особистим подальшим розвитком (оцінити досягнення)?**

Kompetenzdimension 1: (Fach-)didaktische Fundierung Компетентісний вимір 1: (Фахові) дидактичні основи ...						
Indikatoren/Deskriptoren (<u>exemplarisch</u>) / Індикатори / дескриптори (<u>вибірково</u>) Das Ausmaß, in dem... Наскільки...						
	++	+	0	-	--	Bemerkungen / Зауваження
...die Inhalte fachlich korrekt aufbereitet sind. / ...зміст був коректно підготований.						
...Ziele und Inhalte lehrplankonform geplant sind: / цілі та зміст заплановані відповідно до навчального плану.						
...fachdidaktische Inhalte im Unterrichtsentwurf korrekt umgesetzt sind./ предметно-дидактичний зміст правильно був застосований в розробленому занятті.						
...die (kritische) Reflexion eigener Unterrichtsplanung erfolgt. / критична рефлексія власного планування уроку.						

Wie wird die individuelle Weiterentwicklung **gesteuert (Leistung bewertet)?** /

Як **управляти** особистим подальшим розвитком (оцінити досягнення)?

Kompetenzdimension 2: Zielgerichtetheit und Strukturiertheit						
Компетентісний вимір 2: Цілеорієнтованість та структурованість						
Indikatoren/Deskriptoren (<u>exemplarisch</u>) / Індикатори / дескриптори (<u>вибірково</u>)						
Das Ausmaß, in dem.../ Наскільки...						
	++	+	0	-	--	Bemerkungen / Зауваження
...aus dem Unterrichtseinstieg ein Unterrichtsziel/Fragestellung erkennbar ist (<i>Problemspur</i> für den Unterrichtsprozess). / <i>мети / питання уроку можна визначити з самого початку уроку (проблемно-орієнтованість у процесі навчання).</i>						
...Unterrichtsphasen systematisch geplant und klar strukturiert werden. / <i>фази заняття систематично сплановані та чітко структуровані.</i>						
...ein Roter Faden/sachlogischer Aufbau erkennbar ist. / <i>логічну структуру легко розпізнати</i>						
...die Erarbeitung der geplanten Lernziele inhaltlich & in der zur Verfügung stehenden Unterrichtszeit erreicht werden kann. / <i>... розвиток запланованих навчальних цілей з точки зору змісту може бути досягнутий за наявний навчальний час.</i>						

Wie wird die individuelle Weiterentwicklung gesteuert (Leistung bewertet)? / Як управляти особистим подальшим розвитком (оцінити досягнення)?

Kompetenzdimension 3: Stimmigkeit der methodisch-medialen Entscheidung <i>Компетентісний вимір 3: послідовність методично-медійного рішення</i>						
Indikatoren/Deskriptoren (<u>exemplarisch</u>) / <u>Індикатори / дескриптори (вибірково)</u> Das Ausmaß, in dem.../ <i>Наскільки...</i>						
	++	+	○	-	--	Bemerkungen / <i>Зауваження</i>
...Auswahl und Wechsel der Methoden (Lehr-/Lernformen) bezüglich der Ziele und Inhalte stimmig sind. / <i>вибір та зміна методів (форм навчання / навчання) щодо цілей та змісту є послідовними.</i>						

Wie wird die individuelle Weiterentwicklung **gesteuert (Leistung bewertet)?** / **Як управляти особистим подальшим розвитком (оцінити досягнення)?**

Kompetenzdimension 4: Formale Fundierung Компетентісний вимір 4: Формальні основи

Indikatoren/Deskriptoren (exemplarisch) / Індикатори / дескриптори (вибірково)

Das Ausmaß, in dem... / Наскільки...

	++	+	0	-	--	Bemerkungen / Зауваження
... das eingereichte Konzept den formalen Anforderungen wissenschaftlichen Arbeitens genügt./ <i>поданий концепт відповідає формальним вимогам навчальної роботи.</i>						
... das eingereichte Konzept den sprachlichen Anforderungen genügt. / <i>поданий концепт відповідає мовним вимогам.</i>						
...das eingereichte Konzept der Orthografie sowie der Interpunktion genügt. / <i>поданий концепт відповідає нормам орфографії та пунктуації.</i>						
... das eingereichte Konzept den optischen Anforderungen (äußere Anschauung) genügt sowie die heute verfügbaren informationstechnischen Mittel nutzt. / <i>поданий концепт відповідає візуальним нормам та сучасним ІКТ технологіям.</i>						

Wie wird die individuelle Weiterentwicklung **gesteuert (Leistung bewertet)?** / Як **управляти особистим подальшим розвитком (оцінити досягнення)?**

Kompetenzdimension: Professionelle Wahrnehmung der Lehrerrolle / Компетентісний вимір: професійне сприйняття ролі викладача

Indikatoren/Deskriptoren (exemplarisch) / Індикатори / дескриптори (вибірково)

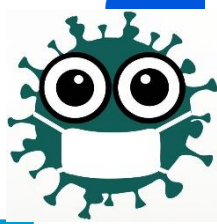
Das Ausmaß, in dem.../ Наскільки...

	++	+	○	-	--	Bemerkungen/ Зауваження
...die Lehrperson durch ihr Engagement und ihr erzieherisches Verhalten ein lernförderliches Unterrichtsklima schafft. / <i>викладач завдяки виховній поведінці та залученості створює навчальний клімат, який сприяє навчанню.</i>						
...erkennbar wird, dass klare Regeln eingehalten werden. / <i>зрозуміло, що дотримано чітких правил.</i>						
...erkennbar wird, dass die Lehrperson gut vorbereitet und fachlich souverän ist. / <i>очевидно, що викладач добре підготований та професійно компетентний.</i>						
...die Lehrperson die Schüler durch zielgerichtete Frage- und Impulstechnik sowie durch prozessorientierte minimale Lernhilfen aktiviert. / <i>викладач активізує учнів за допомогою цілеспрямованих запитань, а також орієнтованої на процес мінімальної навчальної допомоги.</i>						

Wie wird die individuelle Weiterentwicklung **gesteuert (Leistung bewertet)?** / **Як управляти особистим подальшим розвитком (оцінити досягнення)?**

Kompetenzdimension: Professionelle Wahrnehmung der Lehrerrolle/ Компетентісний вимір: професійне сприйняття ролі викладача						
Indikatoren/Deskriptoren (<u>exemplarisch</u>) / Індикатори / дескриптори (<u>вибірково</u>) Das Ausmaß, in dem.../ Наскільки...						
	++	+	0	-	--	Bemerkungen/ Зауваження
die Impulse / імпульси - deutlich & /чітко - sprachlich einwandfrei / без мовних помилок formuliert sind./ сформульовані						
die Lehrperson / викладач - Störungen frühzeitig erkennt, / завчасно розпізнає порушення - adäquat interveniert / адекватно втручається - in unerwarteten Situationen souveränes Auftreten zeigt. / в неочікуваних ситуаціях компетентно поводитьься						
die Lehrperson / викладач - Unterrichtszeit konsequent für die Arbeit an den Lerninhalten nutzt / послідовно використовує час занять для опрацювання навчального змісту - und die sich im Unterricht bietenden Lernchancen nutzt. / і на занятті використовує можливості для навчання						

Corona-Besonderheiten in Veranstaltung / Особливості занять під час корони

Kombination - Didaktische „Symbiose“ / Поєднання – дидактичний симбіоз

synchrones Format / синхронний формат

- Zoom-Konferenzen
 - Microsoft TEAMS-Konferenzen
 - Cisco WebEX-Konferenzen
-
- Breakout Rooms & Kanäle ermöglichen komplexe Lehr-/Lern-Settings! / кімнати та канали дають змогу створити складне навчальне середовище

asynchrones Format / асинхронний формат

- Arbeitsaufträge mit Lösungseinreichung auf Ilias Plattform/ робочі завдання та вирішення на платформі іліас
- Lösungen werden in Videokonferenzen besprochen (analog Schule) / рішення обговорюються під час відео конференцій (як в школі)

Steuerung: / управління

- ⇒ Keine Vorgaben durch Administration / ніяких вимог від адміністрації
- ⇒ Kollegiales Lernen & optionale Fortbildung EDU 4.0 / колегіальне навчання та додаткове навчання EDU 4.0

Vorgaben der bzgl. Inhalte der universitären fachpraktischen/fachdidaktischen Veranstaltung(en) / Специфікації змісту практичних / дидактичних заходів університету

- Freiheit der universitären Lehre ↔ Performanzorientierung /
Свобода викладання в університеті ↔ орієнтація на продуктивність
- Keine Vorgaben durch Administration (↔ eher Plausibilitätsargumentation)
- Немає вимог від адміністрації ↔ обґрунтованість аргументів
- Stetige Weiterentwicklung eines tradierten Stocks (Adaption, Variation)/
Постійний розвиток вже традиційної стежки (адаптація, варіація)
- **ABER.../ але**

Kooperative Elemente

Vertiefungen durch SAFL / Елементи співпраці/

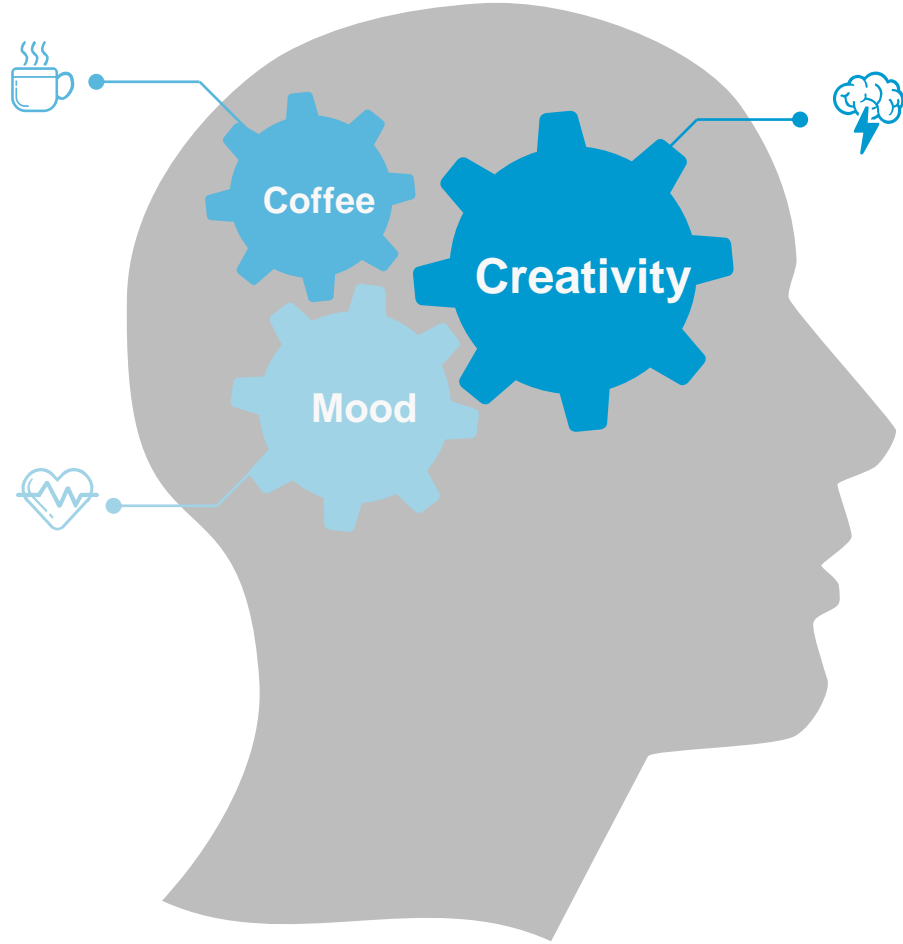
Поглиблення через СППКВ

Orientierung der Universität an
„Fachdidaktikstandards für das Referendariat
(der SAFL)“ im Sinne einer

Vorstruktur/Nachstruktur-Logik!

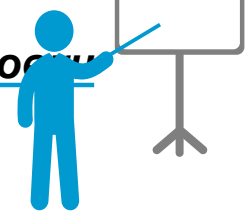
Орієнтація університету на «Спеціалізовані дидактичні
стандарти для пед. стажування (СППКВ) щодо
попередньої структури / пост-структури!

**Steuerungsstruktur: Intensive Vernetzung /
Kooperation der Lernorte Universität / Seminare / Schule**

**Структура управління: інтенсивна мережа/ співпраця місць підготовки
університет/ семінар/ школа**

Lernort 1/ Місце навчання 1

Lernort 2 / Місце навчання 2

Fachdidaktische Lehrveranstaltungen an der
Universität / Дидактичні курси в університеті

Fachpraktische Ausbildung an kaufmännischen
Schulen und SAFLs / Фахова практична підготовка
в закладах ПТО комерц.профілю і СППК

1) Einführung in die Unterrichtspraxis
Вступ до практики викладання

1) Schulpraxis Modul 1
Koordination: Universität Konstanz
Координація: Університет Констанц

2) Fachdidaktik
Wirtschaftswissenschaften 1
Business and Economics Didac

**Kooperative Steuerung der
Praktika durch
Schule/Universität? /
Кооперативне управління
практика через заклад
ПТО (школу)/університет**

2
atliche Seminare für
g der Lehrkräfte
Weingarten

3) Fachdidaktik
Wirtschaftswissenschaften 2
Business and Economics Didac

3
atliche Seminare für
Aus- & Fortbildung der Lehrkräfte
und Freiburg (SAFL)
Weingarten

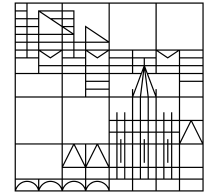
Organisatorische / Kooperative Elemente an **Universität & Schulen** / Організаційні елементи / кооперативні елементи в **університеті та школі**

- Schulen haben Zugang zu universitären *Modulregularien*.
Школи мають доступ до університетських модулів
- Schulen begleiten *Portfolios*, welche die Studierenden im Rahmen des *Modules 1 an Universität einreichen müssen (dazu später mehr)*.
Школи супроводжують портфоліо, які студенти в рамках модуля 1 мають здати (дещо пізніше)
- Schulen stellen *Ausbildungslehrer* für Praktikantenbetreuung => diese werden seitens der SAFL geschult („Ausbildungslehrrtagungen“)
- *Школи забезпечують підготовку викладачів для наставництва під час практики => їх навчає СППКВ ("навчальні конференції викладачів")*

Organisatorische / Kooperative Elemente an **Universität & Schulen/** **Організаційні елементи/ кооперативні елементи в** **університеті та школі**

- Ausbildungslehrer an Schulen = Spiegelreferenten der Universität und der Schule zugleich
Викладачі-наставники у школах = дзеркальні спікери університету та школи одночасно
- Ausbildungslehrer an Schulen erhalten „Deputatsstunden“ der Schulen
Викладачі-наставники в школі отримують «додаткові години» в школі
- Ausbildungslehrer an Schulen sind Ansprechpartner für die Universität (insb. Herr Dietrich) /
Викладачі-наставники в школах є контактною особою для університету (пан Дітріх)

Kooperative fachpraktische Ausbildung - Modul 1:

Schulpraktikum an einer kaufmännischen Schule in Baden-Württemberg oder der „Welt“

*Кооперативна фахова підготовка – модуль 1:
шкільна практика в школі комерційного профілю в
Баден-Вюртемберзі або «світ»*

Steuerung von Modul 1 – Schulpraktikum / Управління модулем 1 – шкільна практика

- Studierende absolvieren ein 4-wöchiges Praktikum an einer kaufmännischen Schule /
Студенти проходять 4-ву тижневу практику в школі комерційного профілю
- Anmeldung **zentral über das Kultusministerium** an der Schule der Wahl (=> zentrale Steuerung der Platzvergabe durch Ministerium des Landes Baden-Württemberg) /
Реєстрація централізовано через Міністерство культури у школі за вибором (=> центральний контроль розподілу місць Міністерством штату Баден-Вюртемберг)
- **sonstige Verwaltungshoheit des Modules** liegt bei der **Universität Konstanz**
інші завдання модуля лежать в компетенції Університету Констанца
- **Struktur:/ Структура:**
 - ⇒ Vollzeitpraktikum: 5 Tage pro Woche / *повна практика: 5 днів в тиждень*
 - ⇒ Zuweisung eines Ausbildungslehrers (Koordination, Mentoring, Zeugnis, Referendariatssichtung) / *призначення викладача-ментора (координація, менторство, сертифікат, перевірка до пед. стажування)*
 - ⇒ Zuweisung eines Stundenplanes / *призначення розкладу*
 - ⇒ Selbstständige Weiterorganisation erwünscht / *бажана самотійна подальша організація*

Steuerung von Modul 1 – Schulpraktikum

Управління модулем 1 – шкільна практика

Was ist an der Universität einzureichen? / Що потрібно здати в університет?

- Studierende absolvieren 8 aktiv gehaltene Unterrichtsstunden / *студенти здають 8 годин викладання, які вони проводять*
 - ⇒ Umfangreiche Dokumentationspflicht / *вичерпні вимоги до документації*
 - *Studierende reichen gehaltenen Unterrichtsentwurf analog der „Einführung in die Unterrichtspraxis“=> „Meisterstück“ / студенти здають чернетку уроку аналогічно до «Вступ до практики викладання» => «шедевр»*
 - *Anschluss an Modul 1: fakultativ/optional Sprechstunde (ca. 45 Min.) zur Reflexion der Einheit / заключний елемент до модуля 1: факультативна консультація (45 хв.) для рефлексії модуля*

Steuerung von Modul 1 – Schulpraktikum

Управління модулем 1 – шкільна практика

Was ist an der Universität einzureichen? / Що потрібно здати в університет?

- Studierende hospitieren insgesamt mindestens 32 Unterrichtsstunden / Студенти мають відвідати мінімум 32 години занять
 - ⇒ Umfangreiche Dokumentationspflicht / *Обов'язок здати документацію*
 - ⇒ Einreichung von Hospitationsbögen zur Überprüfung der Reflexionsfähigkeit / *Подання форм спостереження для перевірки здатності до рефлексії*

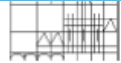
Schulpraktisches Modul 1 / Шкільний практичний модуль 1

Praktikant füllt aus.../
Практикант заповнює

Universität akkreditiert/
Університет акредитує

Universität Konstanz
Lehrstuhl für Wirtschaftspädagogik

Hospitationsbogen von: *Лист спостереження:*

Name Praktikantin/Praktikant

Thema: <i>Тема:</i>	Klasse/Schulart: <i>Клас/тип школи:</i>	Stunde/Zeit: <i>Година/час:</i>
-------------------------------	---	---

Ausgewählte Beobachtungskriterien (in Absprache mit der besuchten Lehrkraft): <i>Обрані критерії спостереження (в погоджені з викладачами, заняття яких відвідували):</i>	
--	--

Phase/Zeit	Beobachtungen zu den einzelnen Kriterien in chronologischer Reihenfolge	Interpretation (Ideen, Vermutungen, ...)
	<i>Спостереження до певних критеріїв в хронологічному порядку</i>	<i>Інтерпретації (ідеї, припущення)</i>

Schulpraktisches Modul 1 / Шкільний практичний модуль 1

Praktikant füllt aus.../
Практикант заповнює

Universität akkreditiert/
Університет акредитує

Universität Konstanz
Lehrstuhl für Wirtschaftspädagogik

Tafelbild 1

Малюнок на дошці 1

--	--	--

Tafelbild 2

Малюнок на дошці 2

--	--	--

Praktikant füllt aus.../
Практикант заповнює

Universität akkreditiert/
Університет акредитує

Підтвердження про *активно* відвідані години заняття (мінімум шість)
Nachweis über *aktiv* hospitierte Unterrichtsstunden (mindestens sechs)

Datum	Fach	Thema	Schulart	H _z *

Datum	Fach	Thema	Schulart	H _z *

Підтвердження про *частково активно* відвідані години заняття (мінімум два)
Nachweis über *teilweise aktiv* hospitierte Unterrichtsstunden (mindestens zwei)

Datum	Fach	Thema	Schulart	H _z *

Datum	Fach	Thema	Schulart	H _z *

Підтвердження про *пасивно* відвідані години заняття (мінімум 32)

Nachweis über *passiv* hospitierte Unterrichtsstunden (mindestens 32)

Datum	Fach	Thema	Schulart	H _z *

Datum	Fach	Thema	Schulart	H _z *

Steuerung von Modul 1 – Schulpraktikum / Управління модулем 1 – шкільна практика

Was ist an der Universität einzureichen? / Що потрібно подати в університет?

- Studierende nehmen darüber hinaus an sämtlichen Konferenzen und Fortbildungen für das Lehrpersonal teil, insofern es ihnen gestattet ist / *Студенти також беруть участь у всіх конференціях та навчальних курсах для викладацького складу за умови, що їм це дозволено*
 - ⇒ Schulleiter entscheidet gemeinsam mit Ausbildungslehrer über Teilnahme. / *Директор школи вирішує разом із викладачем-наставником щодо участі.*

Schulpraktisches Modul 1 / Шкільний практичний модуль 1

Praktikant füllt aus.../
Практикант заповнює

Universität akkreditiert/
Університет акредитує

B Schulpraktikum

Підтвердження про участь в додаткових заходах Nachweis über die Teilnahme an Sonderveranstaltungen

Datum	Art der Veranstaltung	Schulart	Hz*
Дата	Тип заходу	Тип закладу	

* Handzeichen des Fachlehrers
Відмітка викладача-предметника

Schulpraktisches Modul 1 - 3 – Steuerung/Rückkopplung / Шкільний практичний модуль 1-3 – управління/ зворотній зв'язок

Praktikumsschule füllt aus.../
*Школа, де проходила практика,
заповнює*

Universität akkreditiert ECTS
Credits/
Університет акредитує ECTS
кредити

**Bescheinigung
über das 4-wöchige Schulpraktikum im Rahmen des
Bachelor-Studiengangs Wirtschaftswissenschaften
(Vertiefungsrichtung B)
an der Universität Konstanz**

Hiermit wird bescheinigt, dass

Frau / Herr _____

betreut durch (Ausbildungslehrer) _____

im Zeitraum vom bis an der Kaufmännischen Schule _____

in _____

gemäß § 10, Abs. 5 sowie § 15, Abs. 3 der Prüfungsordnung für den Bachelor-Studiengang
Wirtschaftswissenschaften an der Universität Konstanz sowie gemäß Verwaltungsvorschrift
„Schulpraxissemester für Studierende des Lehramts an Gymnasien sowie Studierende der
Studiengänge zum Lehramt an beruflichen Schulen“ vom 18.07.2001 eine Unterrichtsstunde
selbstständig gehalten und zu dieser Unterrichtsstunde einen entsprechenden
Unterrichtsentwurf vorgelegt hat, wobei dieser dem Bereich Volks- und
Betriebswirtschaftslehre mit wirtschaftlichem Rechnungswesen zuzurechnen ist.

Nachweis über einen vorgelegten Unterrichtsentwurf

Datum	Unterrichtsfach und Thema der Unterrichtsstunde	Schulart

Schulpraktisches Modul 1 - 3 – Steuerung/Rückkopplung / Шкільний практичний модуль 1-3 – управління/ зворотній зв'язок

Student sendet Portfolio.../
Студент відсилає портфоліо

Herr Dietrich - Universität
akkreditiert ECTS Credits für
Modul 1 /
Пан Дітріх – університет
акредитує ECTS для модулю 1

Datum	Art der Veranstaltung	Schulart	Hz*

Bescheinigung über das 4-wöchige Schulpraktikum

**Bescheinigung
über das 4-wöchige Schulpraktikum im Rahmen des
Bachelor-Studiengangs Wirtschaftswissenschaften
(Vertiefungsrichtung B)
an der Universität Konstanz**

Hiermit wird bescheinigt, dass

Frau / Herr _____

betreut durch (Ausbildungslehrer) _____

im Zeitraum vom bis an der Kaufmännischen Schule _____

in _____

gemäß § 10, Abs. 5 sowie § 15, Abs. 3 der Prüfungsordnung für den Bachelor-Studiengang

Wirtschaftswissenschaften an der Unive
„Schulpraxissemester für Studierende
Studiengänge zum Lehramt an beruflich
selbstständig gehalten und zu c
Unterrichtsentwurf vorgelegt hat,
Betriebswirtschaftslehre mit wirtschaftlic

Nachweis über aktiv hospitierte Unterrichtsstunden (mindestens sechs)

Datum	Fach	Thema	Schulart	Hz*

Datum	Fach	Thema	Schulart	Hz*

Nachweis über einen

Datum	Unterricht Thema der U

Nachweis über teilweise aktiv hospitierte Unterrichtsstunden (mindestens zwei)

Datum	Fach	Thema	Schulart	Hz*

Datum	Fach	Thema	Schulart	Hz*

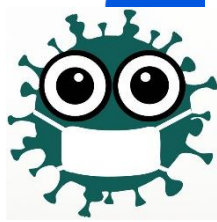
Nachweis über passiv hospitierte Unterrichtsstunden (mindestens 32)

Datum	Fach	Thema	Schulart	Hz*

Datum	Fach	Thema	Schulart	Hz*

Unterschrift Schulleitung

(Dienstsiegel der Schule)

Corona-Besonderheiten (Modul 1 – Steuerung) / Особливості корони (модуль 1 – управління)

Kombination im Unterrichts aus... / Комбінація занять з ...

synchrones Format / синхронного формату

- Zoom-Konferenzen
 - Microsoft TEAMS-Konferenzen
 - Cisco WebEX-Konferenzen
- ↓
- Breakout Rooms & Kanäle ermöglichen komplexe Lehr-/Lern-Settings! / кімнати та канали дають змогу створити складне навчальне середовище

asynchrones Format / асинхронного формату

- Arbeitsaufträge mit Lösungseinreichung auf Ilias Plattform/ робочі завдання та вирішення на платформі іліас
- ↙ ↘
- Lösungen werden in Videokonferenzen besprochen (analog Schule) / рішення обговорюються під час відео конференцій (як в школі)

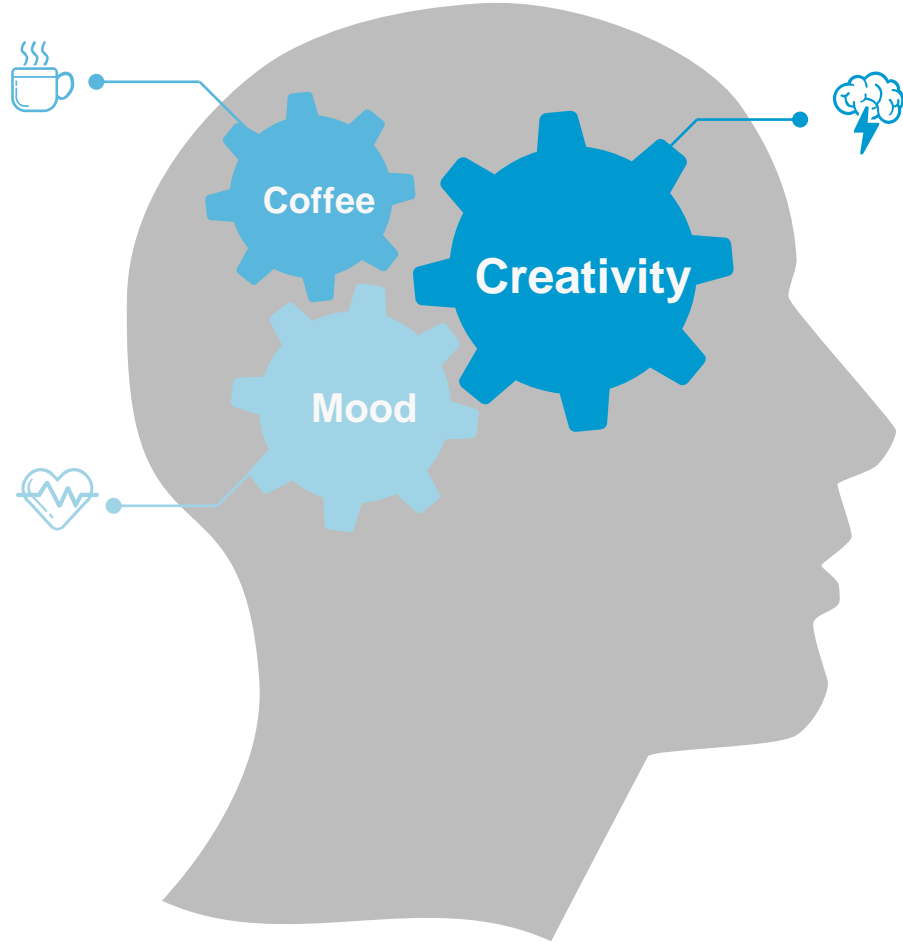
Steuerung: / Управління

- ⇒ Keine modifizierten Vorgaben durch Landesverwaltung / Universitätsverwaltung / *ніяких вимог від адміністрації*
- ⇒ Vorgaben der Schulleitungen für „Unterricht nach Stundenplan“ (auch für Praktikanten) / *Вимоги від керівництва для «занять відповідно до навчального плану» (також для практикантів)*
- ⇒ Universität: Aufbau digitaler Kompetenzen der Praktikanten durch „Media 4 Teachers“ Projekt (Einführung in die Unterrichtspraxis) / *Університет: розбудова цифрових компетентностей практикантів через проєкт «Медіа для вчителів» (Вступ до практики викладання)*

Corona-Besonderheiten: Probleme (Modul 1) / Особливості корони: проблеми (модуль 1)

- Kaum Weisungen der mittleren/obersten Landesbehörden zum operativen Umgang mit den Praktikanten an den Schulen z.B. bei fehlenden Praktikumstagen / *Майже ніяких вказівок від середніх / вищих державних органів щодо оперативного поводження з практикантами у школах, наприклад, щодо пропущених днів стажування*
- Präsenz fehlt für Studierende => Netzwerkbildung erschwert! / *Не вистачає присутності для студентів => важко побудувати зв'язки та спільноту!*
- Praktikanten finden nur schwer aktive und passive Hospitationsmöglichkeiten (Lehrer brauchen Stunden „selbst“) / *Для студентів складно знайти можливості для активного чи пасивного спостереження (Викладачі самі потребують «годин»)*
- Universität organisiert sich autark => Subsidiarität! (Bsp. Hohenheim) / *Університет організовує себе сам => принцип субсидіарності (напр. Хогенгайм)*

Steuerungsstruktur fachdidaktischer / fachpraktischer Ausbildung an der Universität Konstanz / Структура управління предметно-дидактичною предметно-практичною підготовкою в університеті Констанца

Lernort 1 / Місце навчання 1

Fachdidaktische Lehrveranstaltungen an der Universität / Предметно-дидактичні курси в Університеті

1) Einführung in die Unterrichtspraxis
Вступ до практики викладання

2) Fachdidaktik
Wirtschaftswissenschaften 1
Дидактика викладання економ.
дисциплін 1

3) Fachdidaktik
Wirtschaftswissenschaften 2
Дидактика викладання економ.
дисциплін 2

Lernort 2 / Місце навчання 2

Fachpraktische Ausbildung an kaufmännischen Schulen und SAFLs /

Предметно-практична підготовка в ЗПТО комерц. профілю та СППКВ

1) Schulpraxis Modul 1 / Шкільний практичний модуль 1

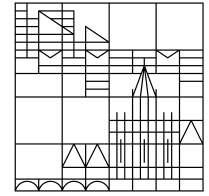
Koordination: Universität Konstanz /
Координація: університет Констанца

2) Schulpraxis Modul 2 / Шкільний практичний модуль 2

Koordination: Staatliche Seminare für Aus- & Weiterbildung der Lehrkräfte Weingarten und Freiburg (SAFL) / Координація: держ. семінару підготовки та підвищення кваліфікації викладачів Вайнгартен та Фрайбург (СППКВ)

3) Schulpraxis Modul 3 / Шкільний практичний модуль 3

Koordination: Staatliche Seminare für Aus- & Weiterbildung der Lehrkräfte Weingarten und Freiburg (SAFL) / Координація: СППКВ Вайнгартен та Фрайбург

**Kooperative
Elemente der
„Fachdidaktik
Wirtschaftslehre I“**

Кооперативні елементи фахової дидактики економіки I

Rahmenbedingungen – Fachdidaktik Wirtschaftslehre I

Рамкові умови – фахова дидактика I

- klassisches seminaristisches Lernkonzept mit Seminararbeit in Form einer theoretischen Abhandlung /

класична семінаристична концепція навчання з семінарською роботою у формі теоретичної роботи

- und andererseits „Microteachings“ zur Diskussion von Umsetzungspotentialen diskutierter Theorien /

з іншої сторони «мікрОВикладання» для дискусії обговорення потенціалу застосування представлених теорій

Universität: Fachdidaktik Wirtschaftslehre I / *Університет: фахова дидактика економ.дисципліни*

Was? / Що?

(exemplarische Inhalte)/ (приклад змісту)

Warum? / Чому?

(erzielter Output)/ (очікуваний результат)

Ausgewählte Inhalte: / Обрані приклади змісту:

- Lehrplananalyse (Vorgaben der Lerninhalte durch das Land) / *аналіз навчального плану (вимоги до навчального змісту визначає федеральна земля)*
- Diagnostik / *діагностика*
- Motivation im Lehr- und Lernprozess / *мотивація до навчального процесу*
- Heterogenität / *гетерогенність (різноманітність)*
- problemorientierte Didaktik / *kognitionspsychologische Fundierung / проблемно-орієнтована дидактика/ когнітивно-психологічні основи*
- Gestaltung handlungsorientierter Lernsettings / *створення діяльнісних навчальних умов*

Kooperative Elemente/Vertiefungen durch SAFL / Елементи співпраці/ Поглиблення через СППКВ

- Zentralveranstaltung „Pädagogik/Pädagogische Psychologie“ *im Referendariat / Централізований захід «Педагогіка/Педагогічна психологія» в пед.стажуванні.*
- Fachdidaktische Veranstaltungen *im Referendariat / Курс з фахової дидактики в пед.стажуванні.*
 - ⇒ Diagnostik / *Діагностика*
 - ⇒ Motivation / *Мотивація*
 - ⇒ Umgang mit Heterogenität / *Як поводитись з різноманітністю (гетерогенністю)*
 - ⇒ Kognitionspsychologie / *Когнітивна психологія*
 - ⇒ Problemorientierung / *Проблемна орієнтація*

Steuerungsstruktur fachdidaktischer / fachpraktischer

Ausbildung an der Universität Konstanz /

Структура управління предметно-дидактичної та практично підготовки в Університеті Констанца

Lernort 1

Fachdidaktische Lehrveranstaltungen an der Universität

- 1) Einführung in die Unterrichtspraxis
Introduction into teaching

Zuständigkeit liegt **nicht** bei der Universität Konstanz **sondern** bei den SAFL Weingarten & Freiburg (=> Prof. G.)

*Відповідальність лежить **не** на університеті Констанца, **а на** СППКВ Вайнгартен і Фрайбург (проф.Г.)*

Aber: / Але:

Seminaristische Begleitveranstaltungen sind curricular angepasst an fachdidaktische Veranstaltungen an Universität Konstanz.

Супроводжуючі семінари відповідають фахово-дидактичним курсам в Університеті Констанца

Lernort 2 / Місце навчання 2

Fachpraktische Ausbildung an kaufmännischen Schulen und SAFLs
Предметно-практична підготовка в комерц.школа і СППКВ

- 1) Schulpraxis Modul 1

Koordination: Universität Konstanz

- 2) Schulpraxis Modul 2 / Шкільний практичний модуль 2

Koordination: Staatliche Seminare für Aus- & Weiterbildung der Lehrkräfte Weingarten und Freiburg (SAFL)

Координація: держ.семінарів підготовки та підвищення кваліфікації викладачів (СППКВ)

- 3) Schulpraxis Modul 3 / Шкільний практичний модуль 3

Koordination: Staatliche Seminare für Aus- & Weiterbildung der Lehrkräfte Weingarten und Freiburg (SAFL)

Координація: СППКВ

Steuerungsstruktur fachdidaktischer / fachpraktischer Ausbildung an der Universität Konstanz / Структура управління фахово-дидактичною / фахово-практичною підготовкою в Університеті Констанца

Lernort 1 / Місце навчання 1

Fachdidaktische Lehrveranstaltungen an der Universität / Предметно-дидактичні курси в Університеті

1) Einführung in die Unterrichtspraxis
Вступ до практики викладання

2) Fachdidaktik
Wirtschaftswissenschaften 1
Дидактика викладання економічних дисциплін 1

3) Fachdidaktik
Wirtschaftswissenschaften 2
Дидактика викладання економічних дисциплін 2

Lernort 2 / Місце навчання 2

Fachpraktische Ausbildung an kaufmännischen Schulen und SAFLs /

Предметно-практична підготовка в ЗПТО комерц. профілю та СППКВ

1) Schulpraxis Modul 1 / Шкільний практичний модуль 1

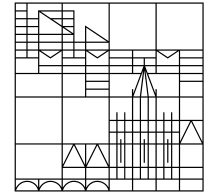
Koordination: Universität Konstanz / Координація: Університет Констанца

2) Schulpraxis Modul 2 / Шкільний практичний модуль 2

Koordination: Staatliche Seminare für Aus- & Weiterbildung der Lehrkräfte Weingarten und Freiburg (SAFL) /
Координація: держ. семінару підготовки та підвищення кваліфікації викладачів (СППКВ)

3) Schulpraxis Modul 3 / Шкільний практичний модуль 3

Koordination: Staatliche Seminare für Aus- & Weiterbildung der Lehrkräfte Weingarten und Freiburg (SAFL) /
Координація: СППКВ

**Kooperative
Elemente der
„Fachdidaktik
Wirtschaftslehre II“**

Кооперативні елементи фахової дидактики економіки II

Rahmen des Lehr-Lernsettings / Рамки навчальних умов та викладання

Veranstaltung / Курси

- Ca. 11-13 Veranstaltungen / *Приблизно 11-13 заходів (пар)*
- Veranstaltungszeit jeweils 1,5 Stunden / *Тривалість 1.5 годин*
- Gruppengröße: max. 18 Studierende / *Кількість студентів в групі: максимально 18 студентів*
- Pro Sitzung zusätzlich ca. 45-90 Min. **Individualberatung** durch Dozierende im Rahmen von zusätzlichen (!) persönlichen Sprechstunden / *До кожного заходу додатково приблизно 45-90 особистої поради в рамках додаткових (!) особистих консультацій*

Rahmen des Lehr-Lernsettings / Рамки навчальних умов та викладання

Setting / Умови

1. Ausarbeitung eines fachdidaktischen Schwerpunktthemas & Vorstellung des Themas in der Lehrveranstaltung (Präsentation) / *Опрацювання дидактичної теми та презентація теми на парі курсу (презентація)*
2. Basierend auf diesem erfolgt extrapolieren von ca. 5 Gütekriterien für Unterricht aus der Theorie / *Виходячи з цього, екстраполюється приблизно 5 критеріїв якості викладання з теорії*
3. Erstellung eines Unterrichtsentwurfes zu vorgegebenem Thema unter Berücksichtigung/ Umsetzung der aus der Theorie extrapolierten Kriterien (Ausführlichere Form als in „Einführung in die Unterrichtspraxis inklusive integrierter theoretischer Explikation) / *Створення проєкту заняття з певної теми з урахуванням / реалізацією критеріїв, екстрапольованих з теорії (більш детальна форма, ніж у "Вступ до практики викладання», включаючи комплексне теоретичне пояснення)*
4. Diskussion/Reflexion im Plenum über Theorie & Unterricht bzw. Synthese / *Обговорення / рефлексія на пленарному засіданні про теорію та заняття, а саме синтез*

Rahmen des Lehr-Lernsettings / Рамки навчальних умов та викладання

Theoretische Schwerpunktthemen / Теоретичні основні теми

- *Induktive versus deduktive Unterrichtsverfahren / Індуктивні та дедуктивні методи навчання*
- *Wissensstrukturen im kaufmännischen Unterricht: Deklaratives vs. prozedurales Wissen / Структура знань на заняттях з комерційних дисциплін: декларативні знання vs. процедурні знання*
- *Geschäftsprozessorientierter Unterricht / Викладання, орієнтоване на бізнес-процеси*
- *Fallbearbeitung im „klassischen“ Unterricht versus Fallstudie / Опрацювання кейсу в «класичному занятті» на противагу теоретичному вивченню кейсу*
- *Das Unterrichtskonzept der konzentrischen Kreise / Концепт заняття концентричних кіл*

Rahmen des Lehr-Lernsettings / Рамки навчальних умов та викладання

Theoretische Schwerpunktthemen / Теоретичні основні теми

- Erwerb beruflicher Handlungskompetenz durch *handlungsorientierten Unterricht?* / *Набуття професійної компетентності шляхом навчання, орієнтованого на дії?*
- *Mehrdimensionales Lernen* zur Umsetzung des Prinzips der Anschaulichkeit.../ *Багатовимірне навчання для реалізації принципу наочності...*
- Antizipation und Umgang mit *Schülerfehlern* / *Передбачення й уміння поводитись з помилками учнів*
- *Individualisiertes Lernen/ Binnendifferenzierung* im Unterricht / *Індивідуальне навчання / внутрішня диференціація на занятті*

Rahmen des Lehr-Lernsettings / Рамки навчальних умов та викладання

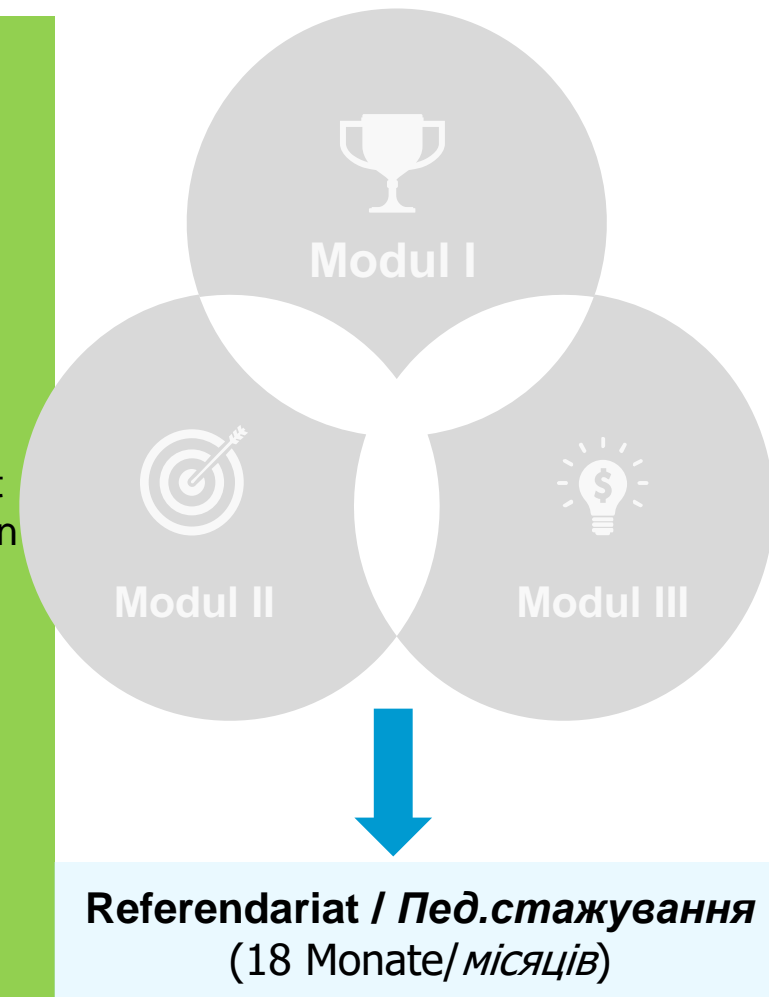
Programm für das Wintersemester 2019/2020

Nr.	Termin	Thema	Unterrichtskonzept von
1	22.10.19	Allgemeine Einführung Organisatorisches, Ablaufplanung, Anforderungen, Besprechung eines exemplarischen Konzeptes	<p>На основі договору на виробничу практику і нормативних актів учні виробляють правові вимоги до обґрунтування відносин виробничого навчання і змісту договору на виробничу практику. Вони випрацьовують завдання, права та обов'язки сторін, задіяних у професійному навчанні</p> <p>Професійна компетентність – акцент загальна економіка (наприклад, роздрібна торгівля)</p>
	29.10.19	Tagung - entfällt	
2	05.11.19	<p>Induktive versus deduktive Unterrichtsverfahren</p> <p>Eine Vorstellung alternativer Konzepte inklusive komparativer Analyse am Beispiel eines Unterrichtes zur Kompetenz:</p> <p><i>„Anhand des Ausbildungsvertrages und der gesetzlichen Bestimmungen arbeiten die SuS die rechtlichen Voraussetzungen zur Begründung von Ausbildungsverhältnissen sowie die Inhalte des Ausbildungsvertrages heraus. Sie leiten hieraus Aufgaben, Rechte und Pflichten der an der Berufsausbildung beteiligten Personen ab.“</i></p> <p><i>Berufsfachliche Kompetenz – Schwerpunkt Gesamtwirtschaft (z.B. Einzelhandel)</i></p>	

Vernetzung der Lernorte Universität und SAFL / *Взаємодія між університетом та СППКВ*

Erreicht werden sollen 5 Lernziele/ *Потрібно досягнути 5 навчальних цілей*

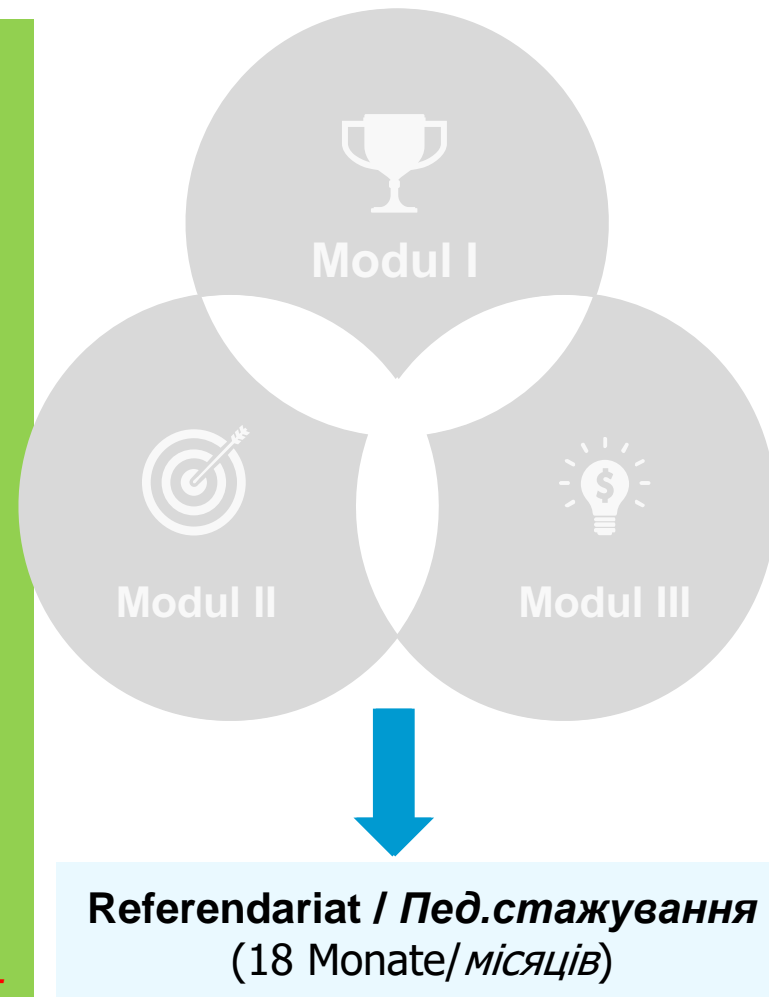
1. Einen **Unterrichtsentwurf** in der sog. Langform (vgl. ähnlich **Referendariat**) **erstellen können** / ***Уміти створити план уроку у так званій довгій формі (як під час пед.стажування (референдаріату));***
2. **Gütekriterien** für einen kaufmännischen Unterricht aus der (fach-)didaktischen Theorie **ableiten und** in einem Unterrichtsentwurf **umsetzen können**; / ***Вміти вивести критерії якості заняття з комерційних дисциплін на основі дидактичної теорії та застосувати у плані заняття;***
3. einen **Theorie-Praxistransfer leisten**, der in ähnlicher Art im **Referendariat in der Dokumentationsarbeit** gefordert wird; / ***здійснити передачу теорії-практики, яка так само вимагається під час пед.стажування у роботі з документацією;***

Vernetzung der Lernorte Universität und SAFL / *Взаємодія між університетом та СППКВ*

Erreicht werden sollen 5 Lernziele / *Потрібно досягнути 5 навчальних цілей*

4. **Unterrichtsentwürfe** entsprechend der extrapolierten Gütekriterien **reflektieren und beurteilen** können (analog **Referendariat - Fachdidaktiken**); / *Вміння обмірковувати та оцінювати плани занять відповідно до екстрапольованих критеріїв якості (аналогічно **пед. стажуванню - предметна дидактика**);*
5. **Unterrichtsmaterialien** hinsichtlich ihrer praktischen Verwertungsmöglichkeiten **kritisch analysieren** können (analog **Referendariat – Fachdidaktiken**). / *Вміння критично аналізувати навчальні матеріали з урахуванням їх практичних можливостей використання (аналогічно **пед.стажуванню - предметна дидактика**).*

Wie wird die individuelle Weiterentwicklung **gesteuert (Leistung bewertet)?**

Як **управляти** особистим подальшим розвитком (**оцінити досягнення**)?

Kompetenzdimension 1: (Fach-)didaktische Fundierung
Компетентісний вимір 1: (Фахові) дидактичні основи

Indikatoren/Deskriptoren (exemplarisch) / Індикатори / дескриптори (вибірково)

Das Ausmaß, in dem...

Наскільки...

	++	+	0	-	--	Bemerkungen / Зауваження
...die Inhalte fachlich korrekt aufbereitet sind. / ...зміст був коректно підготований.						<p>Rest analog „Einführung in die Unterrichtspraxis“ aber auf höherem Niveau! ...z.B...</p> <p>Решта аналогічна “Вступу до практики викладання”, але на вищому рівні!</p>
...Ziele und Inhalte lehrplankonform geplant sind: / цілі та зміст заплановані відповідно до навчального плану.						
...fachdidaktische Inhalte im Unterrichtsentwurf korrekt umgesetzt sind./ фахово дидактичний зміст правильно був застосований у розробленому занятті.						
... die Auswahl der Gütekriterien das (fach-) didaktische Thema repräsentiert. / вибір критеріїв відповідає дидактичній темі.						
... die gewählten Gütekriterien umgesetzt sind. / обрані критерії застосовані						

Wie wird die individuelle Weiterentwicklung **gesteuert (Leistung bewertet)?** /

Як **управляти** особистим подальшим розвитком (оцінити досягнення)?

Kompetenzdimension 2: Zielgerichtetheit und Strukturiertheit						
Компетентісний вимір 2: Цілеорієнтованість та структурованість						
Indikatoren/Deskriptoren (<u>exemplarisch</u>) / Індикатори / дескриптори (<u>вибірково</u>)						
Das Ausmaß, in dem.../ Наскільки...						
	++	+	0	-	--	Bemerkungen / Зауваження
...aus dem Unterrichtseinstieg ein Unterrichtsziel/Fragestellung erkennbar ist (<i>Problemspur</i> für den Unterrichtsprozess). / <i>мети / питання уроку можна визначити з самого початку уроку (проблемно-орієнтованість у процесі навчання).</i>						
...Unterrichtsphasen systematisch geplant und klar strukturiert werden. / <i>фази заняття систематично сплановані та чітко структуровані.</i>						
...ein Roter Faden/sachlogischer Aufbau erkennbar ist. / <i>логічну структуру легко розпізнати.</i>						
...die Erarbeitung der geplanten Lernziele inhaltlich & in der zur Verfügung stehenden Unterrichtszeit erreicht werden kann. / <i>... реалізація запланованих навчальних цілей з точки зору змісту може бути досягнута за наявний навчальний час.</i>						

Wie wird die individuelle Weiterentwicklung gesteuert (Leistung bewertet)? / Як управляти особистим подальшим розвитком (оцінити досягнення)?

Kompetenzdimension 3: Stimmigkeit der methodisch-medialen Entscheidung <i>Компетентісний вимір 3: послідовність методично-медійного рішення</i>						
Indikatoren/Deskriptoren (<u>exemplarisch</u>) / <u>Індикатори / дескриптори (вибірково)</u> Das Ausmaß, in dem.../ <i>Наскільки...</i>						
	++	+	○	-	--	Bemerkungen / <i>Зауваження</i>
...Auswahl und Wechsel der Methoden (Lehr-/Lernformen) bezüglich der Ziele und Inhalte stimmig sind. / <i>вибір та зміна методів (форм навчання / навчання) щодо цілей та змісту є послідовними.</i>						

Wie wird die individuelle Weiterentwicklung **gesteuert (Leistung bewertet)?** / **Як управляти особистим подальшим розвитком (оцінити досягнення)?**

Kompetenzdimension 4: Formale Fundierung Компетентісний вимір 4: Формальні основи

Indikatoren/Deskriptoren (exemplarisch) / Індикатори / дескриптори (вибірково)

Das Ausmaß, in dem... / Наскільки...

	++	+	0	-	--	Bemerkungen / Зауваження
... das eingereichte Konzept den formalen Anforderungen wissenschaftlichen Arbeitens genügt./ <i>поданий концепт відповідає формальним вимогам навчальної роботи.</i>						
... das eingereichte Konzept den sprachlichen Anforderungen genügt. / <i>поданий концепт відповідає мовним вимогам.</i>						
...das eingereichte Konzept der Orthografie sowie der Interpunktion genügt. / <i>поданий концепт відповідає нормам орфографії та пунктуації</i>						
... das eingereichte Konzept den optischen Anforderungen (äußere Anschauung) genügt sowie die heute verfügbaren informationstechnischen Mittel nutzt. / <i>поданий концепт відповідає візуальним нормам та сучасним ІКТ технологіям</i>						

an der Universität Konstanz / Структура предметно-дидактичної / предметно-практичної підготовки в Університеті Констанца

Zuständigkeit liegt **nicht** bei der Universität Konstanz **sondern** bei SAFL Weingarten & Freiburg (=> Prof. G.) / Відповідальність лежить **не** на університеті Констанца, **а на** СППКВ Вайнгартен та Фрайбург (=> Проф. Г.)

ABER: / АЛЕ

Universität & SAFL vernetzt durch: / Університет та СППКВ добре об'єднані завдяки

- Treffen/Tagungen pro Jahr / Зустрічам та конференціям кожного року
- informelle Vernetzung der Dozeirenden / Неформальним зустрічам викладачів
- Curriculares Matching (SAFLs/Uni) / Відповідності навчальних програм (СППКВ/Уні)

Fachdidaktische / Fachpraktische Ausbildung nahezu „aus einer Hand“!
/ предметно-дидактична / предметно-практична підготовки з майже «одних рук»!

Lernort 2 / Місце навчання 2

Fachpraktische Ausbildung an kaufmännischen Schulen und SAFLs / Предметно-практична підготовка у ЗПТО ком.профілю та СППКВ

1) Schulpraxis Modul 1

Koordination: Universität Konstanz

2) Schulpraxis Modul 2

Koordination: Staatliche Seminare für Aus- & Weiterbildung der Lehrkräfte Weingarten und Freiburg (SAFL)

3) Schulpraxis Modul 3 / Шкільний практичний модуль 3

Koordination: Staatliche Seminare für Aus- & Weiterbildung der Lehrkräfte Weingarten und Freiburg (SAFL)

Координація: державні семінари підготовки та підвищення кваліфікації викладачів Вайнгартену та Фрайбургу (СППКВ)

Weitere Organisatorische / exemplarische kooperative Elemente an **Universität & SAFL** / Подальша організація/ приклади елементів співпраці між університетом та СППКВ

- **Universität / Seminare vereinbaren **gemeinsamen Schwerpunkt**** „Vor der Klasse stehen“ (Modul 1) / *Університет та Семінар разом погоджують тематику «Стоячи перед класом» (модуль 1)*
- **Jährliche Treffen** des Lehrpersonals von Seminaren & Universität (z.B. Besprechung Aktuelles, Probleme, curricularer Aspekte...) / **Щорічні зустрічі** викладачів з Семінарів та університету (напр. обговорення актуальних нових питань, проблем, аспектів навч. програми...)
- **Absprache bzgl. **Regelwerk für Schulpraktika**** (Modul 1,2,3) z.B. Anwesenheit etc. / *Погодження про правила шкільної практики (модулі 1, 2, 3), напр. відвідування тощо*
- **Seminare halten **Gastlektionen**** im Rahmen der U-Praxis / Fachdidaktiken an der Univeristät / *Семінари проводять **гостьові лекції** в рамках практики викладання / предметної-дидактики в університеті*

Schulpraktisches Modul 2 - 3 – Steuerung/Rückkopplung /Шкільно-практичний модуль 2-3 - управління/ зворотній зв'язок

Praktikumsschule füllt aus...
Школа заповнює

Universität akkreditiert ECTS Credits für Modul 2 & 3 /
Університет акредитує кредити ЄКТС за модуль 2 і 3

Bescheinigung über das 6-wöchige Schulpraktikum (Master)
Bescheinigung
über das 6-wöchige Schulpraktikum (Schulpraktische Studien) im Rahmen des Masterstudiengangs Wirtschaftspädagogik an der Universität Konstanz

Frau/Herr:
(Name, Vorname)

geb. am:

Modul II: vom
bis

(Stempel der Schule)

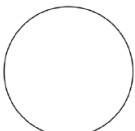
Modul III: vom
bis

(Stempel der Schule)

Die Durchführung erfolgte gemäß § 3 Abs. 2 u. Abs. 6 der Prüfungsordnung für den Masterstudiengang Wirtschaftspädagogik an der Universität Konstanz sowie gemäß Verwaltungsvorschrift „Schulpraxissemester für Studierende des Lehramts an Gymnasien sowie Studierende der Studiengänge zum Lehramt an beruflichen Schulen“ vom 18.07.2001.

Datum:.....

.....
(Schulleitung)

(Dienststempel)

Schulpraktisches Modul 1 - 3 – Steuerung/Rückkopplung

Praktikumsschule füllt aus...

Школа заповнює

Bescheinigung Schulpraxissemester (Landeslehrerprüfungsamt)

**Schulpraxissemester für das Studium des höheren
Lehramts an beruflichen Schulen
Teilnahmebescheinigung**

zur Vorlage beim Landeslehrerprüfungsamt

Frau/Herr
(Name, Vorname)

geb. am

hat das Praxissemester in drei Modulen an folgenden Schulen erfolgreich absolviert:

Modul I vom

(Stempel der Schule)

Modul II vom

(Stempel der Schule)

Modul III vom

(Stempel der Schule)

Die Durchführung erfolgte gemäß der VwV „Schulpraxissemester für Studierende des
Lehramts an Gymnasien sowie Studierende der Studiengänge zum Lehramt an beruflichen
Schulen“ vom 18. Juli 2001.

Das abschließende Modul III wurde absolviert:

Datum:

(Dienstsiegel)

.....
(Schulleitung)

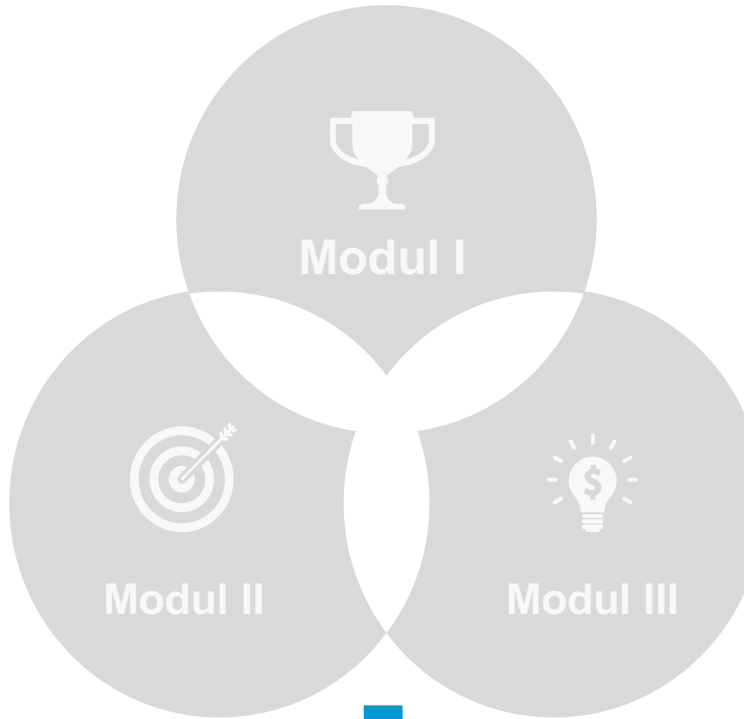
Landeslehrerprüfungsamt (LLPA) rechnet Module 1-3
an => Voraussetzung für Referendariat!

=> ABER nur wenn Begleitveranstaltungen der SAFL
für Modul 2 & 3 nachgewiesen sind (Fachdidaktik und
Pädagogische Psychologie)!

*Державна екзаменаційна служба (ДЕС) зараховує
модулі 1-3 => передумова для пед. стажування! =>
АЛЕ тільки якщо супроводжуючі курси СППКВ для
модулів 2 та 3 підтверджено (предметна
дидактика та педагогічна психологія)!*

Steuerungsstruktur: Intensive Vernetzung / Kooperation der Lernorte / Структура управління: інтенсивна співпраця місць навчання

Referendariat
(18 Monate / *місяців*)

Zuständigkeit: Lehrstuhl WiPaäd I
Modul I: 4 Wochen

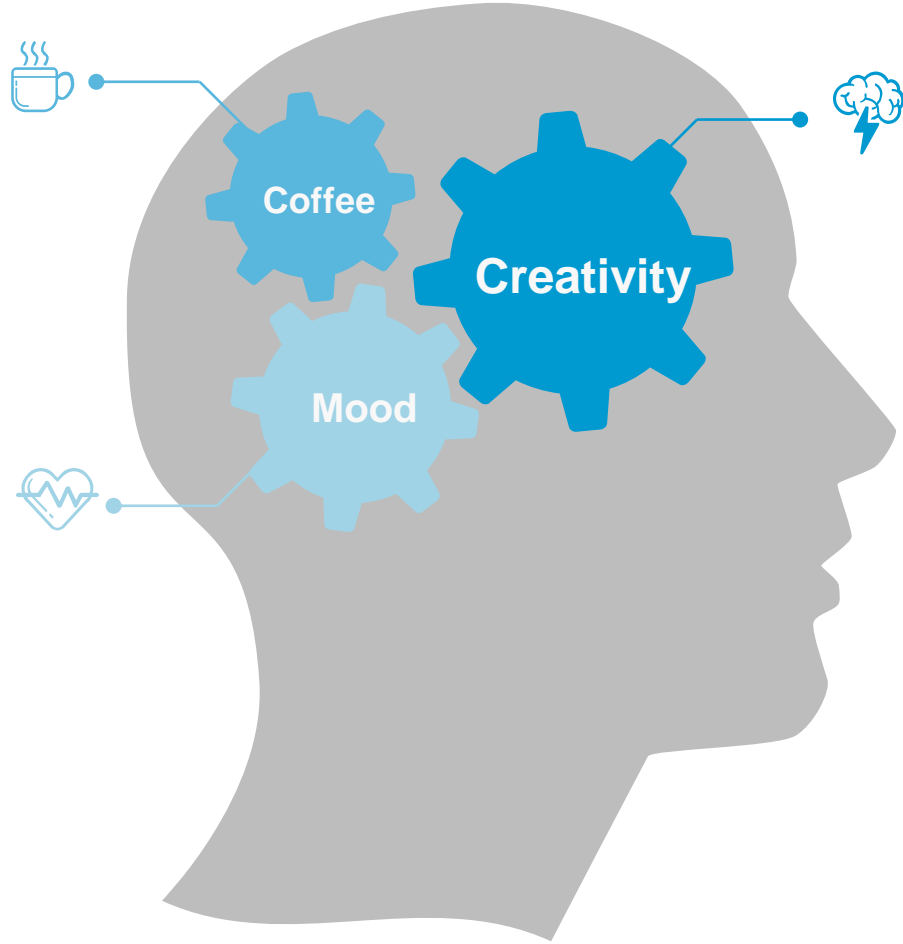
✓ **Voraussetzung:** „Einführung in die Unterrichtspraxis“
a) in Baden-Württemberg

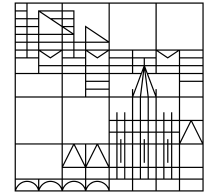
Zuständigkeit liegt **nicht** bei der
Universität Konstanz **sondern** bei den
„Staatlichen Seminaren für die Aus-
und Weiterbildung der Lehrkräfte“
Weingarten & Freiburg /
*Відповідальність лежить **не** на
університеті Констанца, **а на**
СППКВ Вайнгартен та Фрайбург*

→ Ansprechpartner hier: /
Контактна особа

Prof. Dr. Oliver Greuling /
Професор, доктор Олівер Гройлінг

Modul 2 ist Voraussetzung für Modul 3;
alle Module sind Voraussetzung für den Eintritt ins
„Referendariat“

Herzlichen Dank!

**Joachim A. Dietrich, StR. i. H. Dipl.-Hdl.
Fachdidaktiker für Wirtschaftspädagogik &
Unterrichtspraxis (Universität Konstanz)**

Universität Konstanz

Fachbereich Wirtschaftswissenschaften

Lehrstuhl für Wirtschaftspädagogik

Raum F 254 – Fach D 127

D – 78457 Konstanz

Tel.: 0049 7531883891

joachim.dietrich@uni-konstanz.de

Щиро дякую!

**Йоахім А. Дітріх, StR. i. H. Dipl.-Hdl.
Викладач з дидактики економічної
освіти та практики викладання**

Університет Констанца

Факультет економіки

Кафедра економічної педагогіки

Кімната F 254 –

D - 78457 Констанц

Тел .: 00497531883891

joachim.dietrich@uni-konstanz.de